

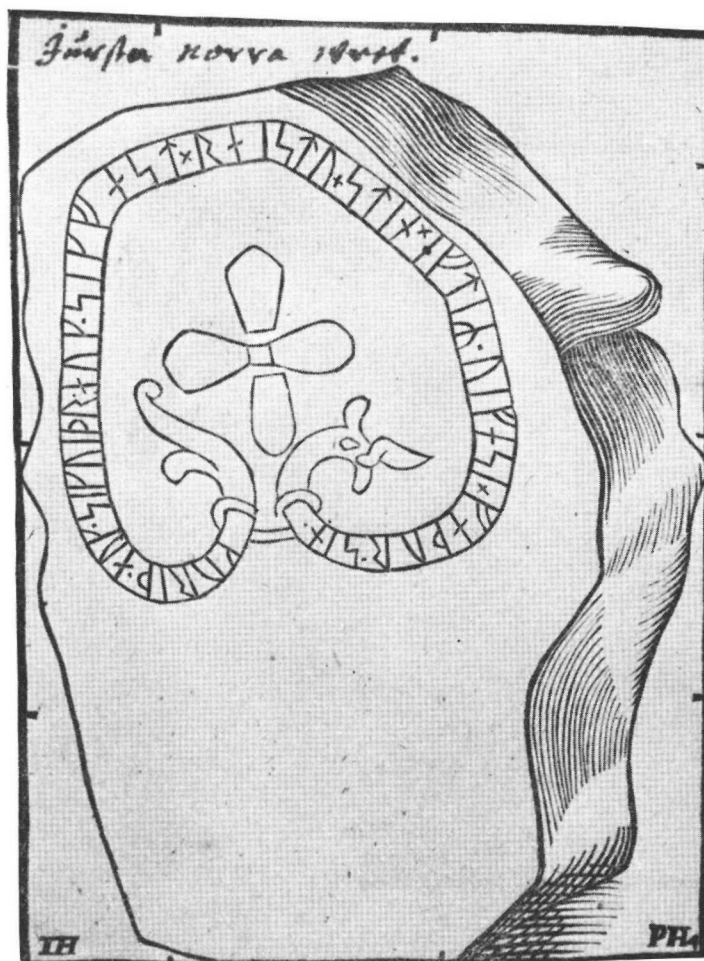

Fig. 15. U 623. Jursta, Bro sn. Efter B 266.

Huruvida 19—25 **sikfast** är ett kvinnonamn, torde vara rätt tvivelaktigt. Att *-r* saknas i nominativ, kan här bero på att följande ord börjar med *r*. Kvinnonamn på *-fast* förekomma visserligen, men något *Sigfast* är f. ö. icke belagt. Mansnamnet *Sigfastr* är däremot, liksom *Vifastr*, ganska vanligt. Se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100 f. — Om kvinnonamnet *Gyrið(r)* se U 77. Då Gyrid här nämnes före Sigvid och Sigfast, torde det bero på att hon är moder till dem och sålunda hustru till Vifast. Inskriften skulle i så fall icke vara fullt riktigt formulerad. Meningen torde vara: Gyrid reste stenen efter Vifast, sin man, och Sigvid och Sigfast efter sin fader.

624. Ullvi (Toresta), Bro sn.

Pl. 10.

Litteratur: B 263, L 317, D 1: 8. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, *Resejournal* 1684 (i Peringskiölds *Monumenta* 3); J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 204; UFT h. 3(1873), s. 22.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 263); Dybeck a. a.

Runstenen står på en mindre skogklädd höjd ungefär 600 m. NNÖ om Toresta mangårdsbyggnad, 130 m. SSÖ om vägen från Toresta till Enköpingsvägen, 150 m. SV om järnvägsöver-

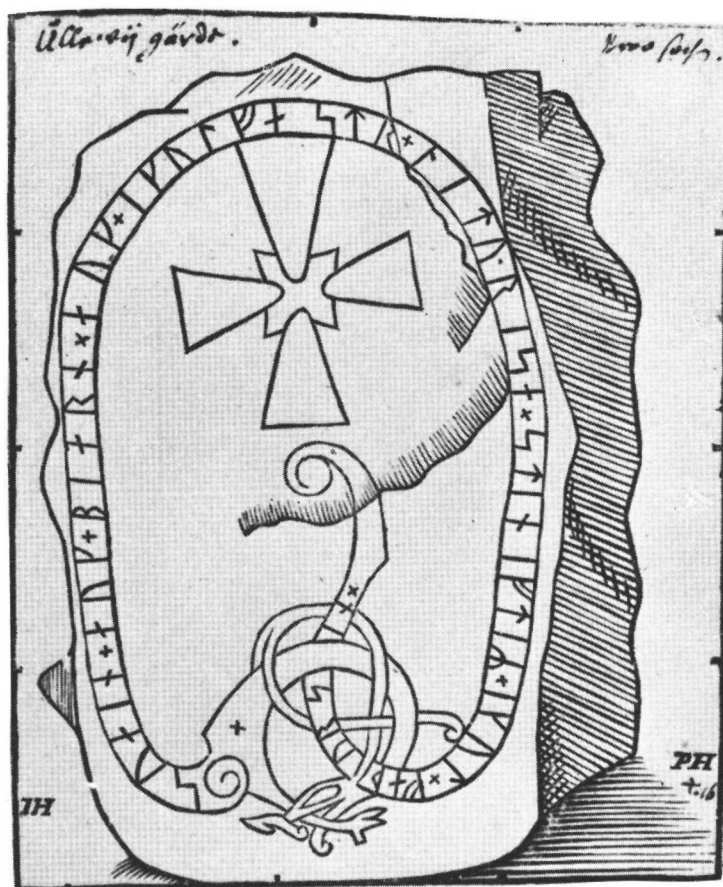

Fig. 16. U 624. Ullvi (Toresta), Bro sn. Efter B 263.

gången, omkr. 85 m. V om järnvägen Stockholm—Enköping. Ristningsytan är vänd åt NÖ. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fånö».

Runstenen omtalas i *Ransakningarna*: »Vthi Vlwy gierdet straxt wedh byn, Een stoor Runnesteen.» J. Hadorph antecknar under sin resa 1684: »På Ullewij ägor fins och en stor Runsteen, som afriktades.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* står skrivet: »Ullewij gärde» (B 263: »Ällevi gärde», L 317: »Ullevi gärde»). Dybeck anger som plats: »Bro socken, Spånga (Thorestad)» och meddelar: »I Bondängen, hvilken nordligt begränsas af landsvägen samt i vester af den mindre väg, som från denna leder till gården Thorestad, är en höjdsträcka, hvarpå någre ättehögar och runda stensättning ar finnas. Runstenen står på den östligaste af högarne och är törhända ditflyttad från Ullevi gärde, der han, enligt Bautil, förr varit . . . Spånga är nu under Thorestads gård och af den ödelagda byn återstår bara ett obodt hus.» Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Fånö» (1863): »på en liten kulle S om det ställe, der vägen till Thoresta tager af från stora landsvägen». — Stenen har sålunda i nyare tid, dock före 1860, blivit flyttad till sin nuvarande plats från gårdet i närheten, där den ursprungligen torde ha stått.

Grå, svagrandig gnejs. Höjd 2,37 m., största bredd 1,40 m. Ytan är på mitten gropig och rik på djupa fåror; f. ö. slät. Ristningen är jämn och väl huggen; linjerna äro ej särdeles djupa, med rundad botten. Inskriften är överallt fullt säker.

Inskrift:

+ **suain** + **auk** + **biarn** × **auk** × **ikulfastr** × **litu** × **raisa** × **stin** × **eftir** × **ikul** × **faður** × **sin** ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Svæinn ok Biorn ok Igulfastr letu reisa stæin æftir Igul, faður sinn.

»Sven och Björn och Igulfast läto resa stenen efter Igul, sin fader.»

Till läsningen: 18, 45 **k** äro icke stungna; icke heller 27, 37 **i**. 39 **e** är tydligt stunget med bred prick. — Hadorph och Helgonius (B 263): 31 **a** saknas. Sk efter 29 **u** är en prick; sk saknas efter 38 **n** och 52 **r**. 39 **i**. — Dybeck: 31 **a**, 39 **e**. Sk saknas efter 29 **u**.

Om namnet *Igull* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 106, om *Igulfastr* s. 100.

625. Välla tä, Bro sn. Nu vid Säbyholm, Lossa sn.

Pl. 9.

Litteratur: B 265, L 319. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 205; UFT h. 3 (1873), s. 22; E. Brate, *Svenska runristare* (1925), s. 81; *Handlingar i ATA* 1914, 1938.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 265); S. Lindqvist foto (ATA).

Runstenen står sedan 1914 rest vid Hemskolan, Säbyholm, 10 m. SV om allmänna landsvägen, strax S om vägen mellan skolan och rektorsbostaden, vid nordöstra spetsen av ett litet bergparti.

Stenen omtalas första gången i *Ransakningarna*: »I Spånga Engh och Weela Tädh 1 Runsteen.» Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Wälla täa mellan Iursta och Spånga, Bro sochen» (B 265: »Välla täa», L 319: »Välla tä, mellan Järsta och Spånga»). Spånga, numera obebott och ingående i herrgården Toresta, Lossa sn, låg V om Jursta och S om St. Ullvi, på södra sidan om infartsvägen till Toresta från landsvägen Stockholm—Enköping. Dybeck har tydligen ej kunnat finna stenen; den finnes icke upptagen i hans *Sveriges runurkunder*. År 1914 omtalas stenen vid torpet Hagalund under Säbyholm. Hagalund ligger omkr. 100 m. Ö om gränsen mellan Bro och Lossa socknar, sålunda inom Bro sn, omkr. 1 km. N om vägen Bro kyrka—Lossa kyrka, nära den vinkel som sockengränsen bildar 1,5 km. ÖNÖ om Lossa kyrka. Runstenen stod i trädgården till torpet, omkr. 50 m. V om boningshuset och omkr. 200 m. NV om källan (utmärkt på Geologiska kartbladet »Fänö»). »Genom skogsmarken NNO från källan kan man ännu tydligt följa en i mannaminne endast av gående använd väg, c:a 6 m. bred, med diken å ömse sidor, i svag båge ledande rätt på Tetorp... Runstenen har tydl. rests utmed denna väg där den nådde skogsbrynet. Vägens fortsättning över lermarken till Låssa torde ha nära sammanfallit med en i ny tid anlagd väg synlig å gen.-stabskartan. Spår av den äldre vägen syntes ingenstädes i det breda djupa avloppsdike, som skär denna väg. Den gamle innehavaren av torpet förklarade sig kunna bestämt påstå, att i hans ungdom ingen användbar väg fanns över lermarken, däremot hade han observerat vägen framför (på sydsidan) runstenen när, han anlade trädgården till torpet, även det nyanlagt för c:a 30 år sedan» (S. Lindqvist 1914). På hemställan av styrelsen för Sunnerdahlska stiftelsen beslöt Vitterhetsakademien år 1914 att medgiva stenens flyttning till stiftelsens hemskola vid Lossa kyrka.

Mörkgrå granit med ojämn, flagrande yta. Här och var finnas inslag av röd fältspat. Höjd över nuvarande markytan 1,88 m., största bredd 1,72 m. Ristningens höjd 1,3 m., största bredd 1,4 m. Ristningen torde ha varit djupt och jämnt huggen. Men den har skadats svårt genom flagring. Upptill är ett stort stycke av stenen avslaget. Skadorna funnos, i ungefär samma utsträckning, redan på 1600-talet.